

070
CP79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ**

Тези доповідей та повідомлень
науково-практичної міжвузівської конференції

Частина 1

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
СТУДЕНТІВ ПЕДВУЗУ**

КРИВИЙ РІГ 1992

СВІТОГЛЯДНІ УСТАНОВКИ – СКІЛАЛОВА ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Професіоналізм педагога звичайно розглядається як єдність трьох компонентів: наукових знань, методичних принципів і методів, конкретних прийомів педагогічної дії. При цьому в тіні залишається суть педагогічної праці. А вона полягає в прилученні нових поколінь до культури. Гегелю належить думка, що народжене дитя – це лише можливість формування людини, котра перетвориться в дійсність завдяки прилученню дитини до цінностей культури. Виховання і освіта – особливий вид діяльності, за допомогою якої здійснюється становлення людини людиною. Гуманізм тому – не один із принципів педагогіки, а її суть. Педагогіка – наука про окультурення чи про олюднення індивіда.

І найбільш суттєвим елементом педагогічного професіоналізму потрібно вважати високу культуру, гуманізм, неординарність осо-

би педагога, котрі дають йому можливість окультурювати своїх вихованців. Сукупність цих якостей учителя можна означити емким терміном "інтелігентність".

На протязі багатьох років ця ознака педагогічного професіоналізму явно недооцінювалась. Причина подібної недооцінки зрозуміла: на шкалі характеристики особистості педагога вище місце належало ідеологічним і політичним оцінкам, які в свою чергу були висунуті на перший план ідеалами і цінностями комуністичного виховання. Так і сталось, що загальнолюдський зміст педагогічної діяльності було спотворено застосуванням до неї критеріїв класовості, примату громадського над особистим, колективізму тощо.

Вільше того, багато ідеологічних принципів марксизму-ленінізму в теорії і практиці педагогіки отримали як світоглядні принципи двояке відбиття. Ще Бердяєв писав, що Маркс починає із захисту людини і гуманізму і закінчує зникненням людини в суспільстві, в соціальному колективі. В педагогіці двомірність світоглядних орієнтирів позначилась у тому, що, з однієї сторони, утверджувалась ідея необхідності виховання активної, самостійної, всебічно розвинутої людини, але з другої - від неї вимагали єдиних із суспільством стандартних поглядів у сфері ідеології і політики. Школа поступово перетворювалась у систему маніпулювання духовним світом молоді з метою прищепити їй конформізм.

Учитель часом виявлявся носієм одночасно двох світоглядів - офіційного /комуністичного/ і неофіційного /гуманістичного/. Одним із варіантів цієї ситуації міг бути і такий, коли за душою у "інженера людських душ" не виявлялось взагалі власного світогляду. Ніякої позитивної виховної дії на своїх вихованців такі педагоги здійснити не могли, навіть якщо володіли ерудицією і педагогічною майстерністю.

Крутий перелом світоглядних стереотипів минулого в наші дні з незвичайною гостротою вимагає від учителя відмови від скам'янілих ідеологічних догм. Свідома орієнтація на гуманістичні життєствердуючі цінності стає незмінною умовою виконання вчителем його соціальної функції. Тому для вчителя високий професіоналізм означає не тільки ерудицію і володіння педагогічними прийомами, але перш за все - інтелігентність, гуманізм, внутрішню культуру.